

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Pénteken, Augustus' 27 dikén, 1824.

Spanyol Amerika.

Új-Spanyol Országnek állapotjáról a' következő nevezetes czikkelyt közöljük. Melly is mivel a' Morning-Chronicleből és Mexicói Ujság-levelekből vétetett, igaz voltát a' Mexicói függetlenségnek barátai nem fogják legalább kétségbe hozni. A' nevezett czikkely im ez: „A' köz figyelem ez idő szerint ezen Országban, úgy Európában is olly nagy mértékben vagon fordítva Mexicóra, 's Yturbide szándékának el, vagy el nem süléséről a' vélekedések annyira megoszolnak, hogy mi kötelességünknek ismertük ezen tárgynál vesztegleni, 's észrevételeinket olly meglett dolgokkal támogatni, mellyeket a' Mexicóból legközelebb jött Ujságoknak és leveleknek szorgalmatos megolvasásából merítettünk. Számos környülállásokból, mellyek újabban jövének világosságra, minden kétségen kívül való dolog, hogy Yturbide azon állhatatos czéllal hagyá-el Mexicót, hogy mihelyt a' political kinézések engedik, oda azonnal visszamenjen, ellenére mind azon fogadásainak, mellyeket az ellenkező esetre nézve tett. Mellyért is azon Szerződéssel, mellyre akkor reállott, gazúl bánt, 's olly pártot hagyott hátra maga után, melly ő hozzá húzván, távolléte alatt a' köz vélekedést részére készítené-meg, egybeköttetéseit terjesztené-ki, 's visszajövetelére nézve a' legelső kedvező alkalmatossággal a' szükséges rendszabásokat termé-meg. Ez az ő pártja annak rende szerint el is járt a' reabízott dologban, 's a' Mexicói végrehajtó hatalom csakhamar

észre vette, hogy különböző tartományokban tévelygések uralkodnak. Erre tartozott a' seregek hópénzének elfogása, a' békételenségnek, és ellenkezésnek minden egyéb jelenségeivel, mellyek bizonyos változtatásnak színe alatt elsőben ugyan határozatlanul, de utóbb Yturbide' részére történtek.“

„A' Mexicói tartományokbeli zürzavaros állapot jó víz volt az Yturbide részeseinek malmokra, mellyért is ők minden mesterségeket munkába vették. Itten helyt foglalhat azon észrevétel, hogy Yturbide' részesei nem a' Liberális félhez tartozának. Yturbide, az ő katonai pályájának kezdetében, 's midőn a' tengerpartokon vezérkedett, mindenkor eszközül szolgált a' Vice-Királynak, 's gyakran megtörtént, hogy a' függetlenség ügyéért harczoló polgár-társain kegyetlenkedett. Utóbb az egyházi-royalista fél, őtet választotta-ki, hogy magát a' szabad principiumokon álló Igazgatás bévitelének elleneszegezze, a' midőn már nyilvánosságos dolog volt, hogy ottan Spanyol Ország sem Vice-Király sem hadi erő által többé legkissebb hatalmat sem gyakorolhat. Ekkor ő reá olly rollé bízott, mellyet csupán oda való fi vállalhatott magára, 's az Igualai lázzadás előtt (1821) történt szerződésben arra kötelezte magát, hogy az Inquisitiót pártfogolni fogja, 's az Országot mind addig kezei között tartja, mignem az Igazgatásnak általvételére egy spanyol Bourbon érkezhete közikbe. Ezen plánun azonban olly szín alatt forraltatott, mintha Yturbide az Országot akarná védelmezni, 's ezért ál-

lottak ezen ügy mellé olyan férjfiak, mint Bravo, Vittoria, Guerrero, és mások, kiknek iparkodásaiknál fogva segítettvén többektől is, kik az ő példájokat követték, Mexicóban a' spanyol uradalomnak teljességgel vége lett. Mi módon nyerte-meg maga részére Yturbide a' sereget, mint szerzett nagy summa pénzeket magános emberektől, hogy pazérlásának eleget tehesen, 's micsoda úton jutott a' thronusra, mind ezek eléggé tudva vagynak. Ő hatalmát azon szempillantásban elvesztette, mihelyt kincsei elfogytak, mellyekből a' megromlott és féktelen katona-csoport kívánságainak eleget tehesen; 's politicalai befolyása is azonnal megszűnt, mihelyt az őtet felmagasztaló fél megtudta, hogy ő a' más számára tartatott hatalmat, maga hasznára fordította.“

„Yturbide' eltávozása után azonban a' köz vélemény nevezetes változást szenvedett. A' szövetséges avagy köztársasághoz szító fél vette által Yturbide' megbuktatása után az Igazgatás' kormányát, 's nem lehet tagadni, hogy ezen fél között, keveset kivévén, a' legderekabb és liberálisabb főek valának egész Mexicóban. A' képviselő és szövetségi Systema kihirdetett, és folyamatba vétetett, de a' mellynek midőn az egymástól távol eső tartományokba bé akarának vitetni, azok lakosainak colonialis neveltetések és szokásaik miatt, nagy akadályok veték magokat elébe. Csak hamar tapasztaltatott, hogy cseccsekély az erő arra nézve, hogy minden széles tartományokat, mellyek az Panamai föld-esüctől egész Floridáig kiterjednek, egy szövetségbe egyeztethesse. A' fő-város szerencsésének irigylése, 's a' tartományokban hatalmat gyakorolni kívánó nagy számú Candidátusok azt okozák, hogy a' szakadás csakhamar közönségessé leve. Quatimala, Quesaltenango, Nicuragua, Honduras, St. Salvador, és Costa-Rica tartományok együtt állanak szövetségbe Közép-

Américai egyesült Státusok' nevezete alatt, 's az Új-Spanyol Országi Mexicóban lévő középponti Igazgatástól egészen különváltak. Ezen példát nem sokára követte Chiapa tartománya, 's egybekapcsolta magát Quatimalával; 's a' Congressusnak Május hónapban hozott végzései között olly vitétasokra akadtunk, mellyeknek az vala tárgya, minémű eszközök által lehetne ezen becses tartományt újra bévonni a' Mexicói Státus-szövetségbe. Guadalaxara, és Zacatecas tartományok hasonlóképen fellázzadtak, vagy is inkább vonogatták magokat a' fő-várostól való függéstől. Cohahuila, és Texas tartományainak iszonyú meszsze létek, megnehezíti azt az utat, mellynél fogva azokat 's a' fő-várost erősen egybe lehetne kapcsolni, annyira hogy az igazgató szövetséges félnek a' legnagyobb akadályokkal kellett küszdeni arra nézve, hogy azon rendszabásokat, mellyeket minden tartományoknak köz javára szükségeseknek tartott, végrehajthassa.“

„Mind ezen nehézségeknél fogva új reménység támadott azokban, kik mindenkor azt hitték, hogy Mexicó nem alkalmas a' Köztársasági Igazgatás' formájára; 's éppen ez a' fél az, melly minden tartományokban munkálódik, jóllehet a' koronának Candidatusaira nézve nincsen egyenlő vélekedéssel. Sokan a' Nemesek és Tudósok közül, egyetértvén számos olyan férjfiakkal, kik Deputatusok valának Mexicó részéről a' volt spanyol Cortesi-gyűlésen, valamelly Bourbon házbeli királyi Herczegnek választatására hajlandók, 's az e' részben rég' folytatott alkudozások a' Luccai Herczegnek láttatnak kedvezni, 's ez a' vélekedés a' Mexicói Biztosok' visszajövele óta még inkább erőre kapott. Az ezen tárgyban folytatott vitétasoknak igen nevezetes környülállásai, reményljük, egykor világosságra fognak jöni; hanem ez elsőben elég annyit mondanunk, hogy ez

a' fél soha sem merészelt nyilván kijelenteni a' maga szándékát, jóllehet titokban gyorsan munkálódott, 's számos részese-
ket nyert. A' royalista-félnek másik osztá-
lya már, melly vagy azt hiszi, hogy a'
Luccai Herczegnek illy megkülönböztető
választatásában az Európai Hatalmasságok
meg nem fognának egyezni, vagy a' haza-
fit az idegennek elébeteszi, Yturbidének
visszajövetelében munkálódik; 's ez az a' fél,
mellynek a' Mexicóban lévő számtalan bé-
kételenek alkalmasint mindnyájan a' párt-
jára fognak állani. Ezen czélra nézve tar-
tatott Május 13d a' fő-városban bizonyos
titkos gyűlés, mellyet az Igazgatás felfe-
dezett, 22 személyből álló minden tagjait,
mellyek nagyrészt Katona-tisztek valának
elfogatta, 's írásait elvette. Az elfogatott
személyek között volt egy Osztályos-Generá-
lis és Gróf del Valle, mellyből látnivaló
hogy az egybeesküdöttek koránt sem a'
köz rendből valók. Proclamatiójok ezt a'
választott mondást hordozza bélyegül: „Is-
ten! függetlenség! az ingualai hős!“ (Ytur-
bide). Minémű szövetezésekben legyen
ez a' felekezet a' tartományokkal, azt nem
tudhatni, hanem annyi igaz, hogy leve-
lezése szélesen kiterjed.“

„Mind azokból, a' miket ezen tárgy-
ra nézve az Ujságokból 's magános leve-
lekből kiszemelheténk az látszik, hogy
Yturbidének a' Mexicói tartományokban,
's magában a' fő-városban nevezetes párt-
ja vagyon, mellyből gyanítani lehet, hogy
ha kiszállhat 's egy darab ideig megállhat,
a' legnagyobb zűrzavar fog kerekedni az
egész Országban. Hogy ötöt rég' várják
részesei, tagadhatatlan; megtetszik ez azon
levélből, mellyet nem régiben a' Congres-
susnak küldött, 's magát benne ekként fe-
jezi-ki: „hogy hazájához buzgó szeretet-
tel viseltetik; némelly tisztihivataloknak
személye iránt tett kinyilatkoztatásaikat
sajnálja; hogy a' Mexicói Nemzethez há-
ladatossággal viseltetik, melly ha tőle a'

katona szolgálatot kívánja elfogadni, 's
fegyvert, hadiszereket, köntöst, és pénzt
is fog magával vinni.“ Ezen levélnek, al-
kalmasint oktalan, közönségessé tétele ol-
ta, még nagyobb forrásban vagyon a' nép;
's mind azok, valakik közvetlen niuse-
nek hozzákötetve a' jelenvaló Systemához,
jóllehet Yturbidének sem characteréhez,
sem czéljaihoz nem vonzódnak, de a'
zavarban még is halászni akarnak.“

„Azon hely, mellyet a' Mexicói csu-
dás hős, az ő kiszállására nézve fog vá-
lasztani, czéljainak végrehajtására nézve
különösen nevezetes leszen. Ha a' csendes
tengeren ment, 's Guadalaxarában szál-
lott-ki, ottan hihetőképén jól fogadtatott,
mivel ottan mindenek ellene vagynak a'
Mexicói Igazgatásnak, a' mint következen-
dő levél mutatja, mellyet egy Mexicói Uj-
ság Május' 12d közöl:

Guadalaxara, Május' 3d. 1824.

„Itten a' dolgok a' legmagasabb fokra
hágának. Tegnap Quintanarnak a' Kor-
mányzónak intézetéből a' tartománybeli
Congressus egybegyűlt annak meghatáro-
zása végett, hogy Guadalaxara függjön e
ezentúl Mexicótól vagy sem. Az ülés est-
veli 9 óráig tartott, 's a' fenforgó kérdés-
re nézve három tagot kivévén mindenek
nem függésre voksolának. Generalis Bus-
tamente behívattatott a' gyűlésbe, de a'
hol magát olly módon viselé, hogy ki nem
lehetett tapogatni, mi legyen valóságos
gondolatja. Estve N. N. Obersterrel, a' ka-
szárnyába ment, 's azt parancsolá hogy
a' fegyvertár nyittatnék-meg, 's fegyverek
osztatnának-ki. Egy a' Kapitányok közül
beszédet tartott a' seregek előtt, 's azt fej-
tegette, hogy a' tartomány' javára bizo-
nyos plánum volna munkában. Más rész-
ről a' titkos egybegyülekezések mind egy-
re folynak, mellyeknek tárgyai a' fő-város-
tól való függetlenség, és Yturbidének la-
kiáltatása.“

„Guanajuatóban, ugyan az említett levelek szerint Május' 7d zendülések valának, 's „Zacatecasban, Durangóban, 's hihetően más szomszéd Státusokban is (a' mint a' többször nevezett Ujságok említik) a' Guadalaxarai pártosok egy Proclamatiót terjesztének-el a' seregek között, mellyben őket az Yturbide pártjára kívánják hajtani.“ Vicente Gomez, a' Mexicóból Vera-Cruzba vezető útát félelmesé tévő haramiák' feje, ki a' pártos félnek hajdan vezére lévén, sok kegyetlenkedéseket követett-el, hasonlóképen Yturbide mellett nyilatkozatá-ki magát, 's a' mint hallik, la Pueblában szállott táborba.“

„Mi leszen kimenetele a' hatalom felett való ezen indulóban lévő háborúnak, lehetetlen előre ellátni. Szerencsés környülállás az, hogy Yturbide' planuma köz hírré lett, és hogy ő e' szerint nem váratlan jelenik-meg. Szerencse hogy a' szövetséges Igazgatás pénzbeli segedelmet kapott (a' Goldsmith költsönözésénél fogva) Angliából; továbbá hogy ügyökre nézve, nagy haszna vagy az anglus Biztosok jelentétének, és hogy az Yturbide ellen való had, ha ugyan ő ki akar szállani, olly bátor férjfiakra bízott mint Bravo, és Vittoria.“

Ezen czikkelynek folytatásául, így szól egy másik anglus Ujság f. h. 10d: „Az El Sol nevezetű Mexicói Ujságon kívül, mellyből a' múlt úttal némelly kivonásokat közlénk, még az El Iras de Xalisco nevű Új-Spanyol Országi Ujság, és több Guadalaxarai potitcai időszaki írások is kerülének kezünkre. Megolvasván mind ezeket, azt vesszük észre, hogy a' szövetségi Systema még nem vert erős gyökeret. Miként mozdítják-elő a' szakadásokat az Yturbide pártján lévő emberek, a' felől nem tudunk bizonyost mondani. Aból hozván ítéletet, a' mit a' kezünk alatt lévő Journálokban közönségesen kinyomatva látunk, ezt a' csudafit mint fényhaj-

házó csalárdot és Tyrannust megvetik; de talán nem lehet egészen hinni ezen előadásnak. Hogy Generális Bravo nagy számú sereggel megy Guadalaxara felé, azt már jelentettük. Guadalaxarában tartja ülését a' Jaliscói és Xaliscói Státus, melly több tartományokat foglal magába, 's kiterjedésére, népességére, és gazdagságára nézve, egyik fő Státusa a' Szövetségnek. Gen. Bravonak közelgetese nagy nyughatatlanságba hozá a' Xaliscói Congressust, melly Május' 21d azt határozta, hogy a' Mexicói középponti Congressusnál lévő Xaliscói Deputátusoknak olly útasítást kell küldeni, hogy a' fő-városban a' végrehajtó hatalomtól kérnének világosítást ezen rendkívülvaló hadi rendszabás felől. A' Xaliscói Képviselőkhöz intéztetett hivatalos-levélben az a' megjegyzés találtatik, hogy a' tengerparton semmi afféle elleniséget nem lehet észre venni, melly a' Státusnak függetlenségét fenyegetné; hogy Gen. Bravo mozgásának semmi helybehagyható indító-oka nincsen; hogy azok között, mellyekkel ezen lépés palástoltatik, azon híreket is lehet hallani, mintha Yturbidét Császárnak akarnák kikiáltani, és a' nép között mozgások volnának, de a' mellyek mind hamis hírek, 's olly féle közönséges levelekből merítették, mellyek a' Xaliscói Státust azzal rágalmazzák, mintha az Yturbidéhez szítana. — Ezen előterjesztéshez még azt is hozzáfűzhetik az említett Deputátusok, hogy a' Státus' nyugalmát az Yturbide pártján lévőek soha meg nem zavarták, mert bár légyenek is néki részesei ottan, de azoknak nincsen semmi hatalmok, 's mivel a' Státusban többek a' jó hazafiak, amazok nem érhetnek czélt szándékjokban. — A' hivatalos-levél mellett a' Xaliscói Kormányzó Quintanar maga is tudósította a' Deputátusokat, 's kinyilatkoztatta, hogy mivel a' Státus Gen. Bravónak bérontásáról előre semmit sem tudott, kén-

telen az erőt erővel verni vissza. — Közölvén ezt a' Deputátusok a' Mexicói Szövetségi Congressussal, ez a' tárgyat kényesnek tartván, róla titkosan tanácskoztott 's végzését sem tevé közönségessé.

New-Yorkban Júl. 16d költ Ujságok Szanta Fe de Bogotából Jún. 9dikéig terjedő tudósításokat közölnek. Ezek egy szóval sem emlékeztvén a' Bolívar győzedelméről, úgy látszik nem lehet benne többé semmi kétség, hogy a' Couriernak többször említett Guayaquili levele költemény volt. Nevezett tudósításoknál fogva a' Columbiani Congressus arra serkentette a' Nemzetet, hogy fogna fegyvert, részint azért hogy Perubon a' hadnak véget vethessen, részint hogy az Európai Hatalmasságok plánumainak ellent állhasson. Ehez képest az Igazgatás egy Decretumot adott ki, mellynél fogva 50,000 katonát kell kiállítani. A' Decretumban meg vagyon határozva hogy a' tíz tartományok közül mellyik mennyit adjon; u. m. a' legnépesebb Boyaca 8880-at, a' legkissebb Magdalena 1780-at tartozik kiállítani. Az idegenekre nézve nevezetes rendelés tétetett, melly szerint minden constitutiós Spanyoloknak, kik VII Ferdinánd vissza állításának következtében hagytak oda hazájokat a' Columbiába való menetel megtiltatik „ha még annál liberálisabb módon gondolkoznának is.“ Úgyan ezen tilalom kiterjesztetik azon Ejszak-amérikai Polgárokra is, valakik spanyol zászló alatt szolgálnak avagy szolgáltak Columbia ellen.

Mexicóból jelentik hogy St. Juan d' Ulua erőssége ismét lövöldözi Vera-Cruzot, és ezen városban sok kárt teszen ugyan, de maga is nem kis szükségben vagyon, mellynek következtében a' scorbut, 's más egyéb betegségek kaptak-bé az őrizetbe. — Alvaradóban négy személyt elfogtak, Yturbide küldöttjeinek tartván őket; más helyeken is több részesei fogattattak-el a' volt Császárnak.

Spanyol Ország.

A' Constitutionnel Barcelonából így ír: „Egy anglus Goelette, melly némelly spanyol kikötőkbe hivatalos-leveleket hozott, Júl. 24d Barcelonába érkezett. Itten a' Kapitány és két Tiszt kiszállván, a' magok Nemzetebeli Consulokhoz menének, 's annak hivatalos-leveleket adának által. A' Kapitánynak, a' mint hallik, az volt a' parancsolatja, hogy vegye-fel hajójára mind azon Constitutiósokat, valakik oda vevék magokat; 's annyi igaz is, hogy nyolcz constitutiós Tiszt u. m. négy Oberster és négy Kapitány a' hajóba szállottak, és eleveztek. Némellyek azt vevék észre, hogy midőn a' Goelette a' kikötőbe bévezett, nem köszöntötte az erősséget, 's ez igen különösnek tetszett. Azonban azt is tartotta, a' mint mondják, parancsolatja, hogy egy Francziát se vegyen-fel.“

A' Courrier français 's utána a' Moniteur némelly változtatással közlik ugyan ezen történetet. Ezek szerint, a' Barcelonába menő hajónak Kapitányával, valamely titkosan lappangó személy szállott ki a' partra, kit anglus Lordnak tartottak, és a' ki a' spanyol tiszti-hivatalokkal kívánt szóllani. Erre a' Lord önként megjelent némelly kávéházakban. Más nap ismét meg akarta újítani látogatásait, hanem ladikja visszaütasított. Ezzel a' Lord Protestatiót adott-bé a' spanyol tiszti-hivatalnak, 's ismét a' nevezett hajóra ment, melly még azon estve tovább evezett. Utóbb az volt híre hogy öt vagy hat személy, kik között volt a' Mina Adjutansa is titkon ezen Goelettere vevék magokat, 's rajta elűztak. Hasonló próbát akarának tenni kevéssel ez előtt Tarragonában is némellyek, de ezeket a' nép kövekkel hajigálta. Most már az a' kérdés, vallyon a' Barcellonai hajó volt e az, melly azelőtt Tarragonában járt?

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Owen-Glender nevet viselő Fre-gát, melly Cape Coast Castleből jöven, Aug. 11d evezett-bé Portsmouthba, azt a tudósítást hozta, hogy az Aschanték' Ki-rálya nagy hadi erővel nyomult a' nevezett Colonia felé. Negro városát féltették; de Coast Castlét nem, melly nagy erőnek el-lent állhat, ha ugyan az ostromló-ágyúkat nem hord magával. A' Jó-reménység Fo-káról hat Tiszt és 160 ember érkezének-meg, de a' kik közül sokan áldozatjaivá levének az egészségtelen klímának.

A' Londoni pénzkereskedés palotájá-ban néhány napok olta igen nyughatatlanító hírek szárnyalának Jamaica felől, mellyeket a' New-Yorkból Jul. 17d indult Ujságok f. h. 11d meg is erősítettek. U. m. míg a' Jamaicai Kormányzó egész figyel-mét a' Hannoverai kerületre fordította, hol a' Szerecseneknek a' Fejérek ellen indított öszveesküvését fedezte-fel, az alatt a' Sza-nta-Mária kerületben, 's más egyéb helye-ken nevezetes lázzadás ütött-ki. Számos lakások felgyújtattak. A' hadi törvény ki-hirdettetett, 's a' veszedelemben lévő he-lyekre anglus seregek indítottak; de a' mellyek olly gyenge lábon állanak, hogy hozzájuk keveset lehet bízni.

Ő Felsőge a' Király Aug. 12d, mint születésének 62d előfordulóján a' Wind-sori palotába ment, 's az új kapunak talp-kövét letette. Azzel a' dolgosokat mega-jándékoztatván, azon változtatásokat tekin-tette-meg, mellyek a' palotában belől tétetnek.

Vicomte de Villa-Real (D. Luis de Souza) a' Portugalliai Nagykövet f. h. 11d; Herczeg Eszterházy az Ausztriai Nagy-követ pedig más nap, Canning Úrral a' külső Ministeriumban tanácsot tartának.

A' The Weckly nevet viselő anglus folyó-írás, melly Parizsban jön-ki, a'

Catholicusoknak Angliában való szapo-rodásokról így szól: „Azon lastromoknal fogva, mellyek ez előtt mintegy 35 esztendőkkel a' Parlamentum mind két háza-nak elébe terjesztettek, akkor a' Catholi-cusok' száma 69,376-ra ment; ez előtt va-lami hat vagy hét esztendőkkel pedig Cat-holicus írók' számlálása szerint 500,000-re. 1781-ben csupán csak 3 valamirevaló Cat-holicus iskola volt Angliában, most pe-dig van 50. Nagy része a' Kápolnáknak, mellyeknek száma most 900-ra megy, a' kö-zelébbi 35 esztendőkkel alatt építettett. Mind ezen Kápolnáknak Jesuiták tartják az iste-ni tiszteletet.

Brasília.

Maranhamból Jún. 25d indult leve-lek szomorú rajzolatot közölnek Brasilia ezen részének állapotjáról. Egy levél kü-lönösen ezt tartja: „Sajnálom hogy ma sem szolgálhatok kedvezőbb tudósítással, mint a' minéműt közelebb küldöttem. Egy-beköttetésünk az Országnak belső részé-vel egészen megszakadott. A' víz partján 400 katonából álló haramia-banda pusztít és rabol. Egy Európai Portugallus sem mérészel éjjel az útszára ki meinni.

Bécs.

Szent Istvánnak Magyar Ország' első Ki-rályának és Apostolának dicső innepét nagy ájtatossággal 's fényes egyházi pompával tartották ez idén is f. h. 22diken a' T. T. Kapuczinus Atyák' templomában a' Nemes Magyar Nemzetnek itten lakó tagjai. Ezen jeles nemzeti innepnek méltóságához ké-pest egész fénnel gyülének-fel a' Felsőges Magyar Udvari Cancelláriának, valamint az Erdélyinek is, 's a' Fels. egyesült Udva-ri Kamarának fő fő Tagjai, a' Hazabeli egyházi és világi Rendeknek itten lévő sze-mélyeivel egyetemben. Megjelent a' Magyar Nemes Testőrző-seregeknek egy része, és szá-mos itten tartózkodó Magyar hívek. Kik előtt Nagy Tiszt. Szendrői Aszala y Lász-

ló Úr, Erdő-Kövesdi Plebánus az Egri Érseki Megyéből 's T. N. Nógrád és Heves Vármegyék' Táblabírája Bölcs VI R. 26 v. szerint: „A' Bölcsék' sokasága, a' föld kekségének egésége; és a' bölcs Király a' nép' támasza“ jelesen kidolgozott fontos Predikáziót tartott, mellyel a' Közönség várakozásának teljes mértékben megfelelt. Különösen nevelte az innepnek fényességét az, hogy a' nagy Misét Velencei Pátriarcha Felső-Eőri Pyrker László cs. k. valóságos belső titkos Tanácsos, Dalmátiai Prímás, Istriai Metropolita 's a' t. Ő Exclja pompás egyházi készülétekkel tartotta, igen kellemetes muzsikás éneklés mellett, szolgálván mellette Mélt. és Fő Tiszt. P a i n t n e r Mihály Püspök Úr, 's a' Fels. Magyar Udvari Cancelláriabeli Referendárius, és Igazgató-széki Tanácsos, Ardacki Prépost 's St. Pölteni Kanonok B u c h m a y e r Antal Úr.

August. 26d a' Státus - papiro-sainak közép-árrok:

Státus Kötelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 93 15/16
 Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorsvonásos Költsön 1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100f. C. P. 124
 Bizonyítás 1821d. Költsönről ftért Conv. P.
 Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal 50 1/4
 100 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank Actia
 1114 for. C P. —

A' Gabona négy fő nemeinek árrok általjában Aug. 16d — 21d.

(Mérőjét garasra számlálva V. Czban.)

	Búza.	Rozs.	Arpa.	Zab.
Bécsben Aug. 17d	109	45	48	41
— Aug. 21d	113	48	45	41
Stockerauban Aug. 16d	100	42	—	30
Fischamenden Aug. 17 és 19d	88	33	29	20
NagyEnzersdorfon Aug. 18d	90	42	26	29

Magyar Ország.

A' f h. 21d költ Hazai Tudósítások-an ezt olvassuk: Országos innepünket,

Sz. István Király' napját, valamint régen-ten Székés-Fejérváratt a' Királyok és Ország' Nagyjai fényes pompával szokták tartani, úgy most Budán esztendőről esztendőre nevedő buzgósággal, fényességgel, és köz örömmel tartják a' Hazának minden nyelvű lakosai. Az egész vár mintegy megelevenedik, és a' temérdek nép örömindulattal a' régi boldog időkben képzi magát lenni, 's áldani Sz. István Királyunkat, kinek bölcs, és felséges elrendelése szerint, az Ország századokat meggyőző polgári alkotmányában csendesen nyugszik. Ezen örvendetes inneplésnek legnagyobb felelevenítésére szolgál Apostoli első Királyunk ereklyéjének a' királyi vár' templomából pompás processióval a' fő Plebánia templomba vitetése, mellyet az idén is Fő Mélt. Rudnay Sándor Prímás Herczeg személyesen vezetett; és minden Dicastériumok és két Városi Jurisdictionok, úgy minden Plebániák jelesen ékesítettek. A' Fő Plebánián a' Prímás Herczeg tartott nagy Misét, a' magyar Predikáziót Nagy Tiszt. Fekete József Úr, Lekéri Plebánus, a' németet Nagy Tiszt. Csernik Ferencz Úr, Esztergomban az Érseki város' Plebánusa. Az isteni-szolgálat után teljes búcsú hirdettetett, 's a' Processió szokott renddel ismét a' várba visszatért. A' Katonáság' Batalionai ezen inneplés' végével apró fegyverekből, a' Pantatyúsok, a' vár' ormairól, ágyúkból lövöldöztek.

B. F ü r e d Aug. 19d: Az idén ez a' nem csak tájékára nézve leghíresebb, de orvosi hasznára 's az alkalmatosságra nézve is felette jeles savanyúvíz, az idő' környülállásihoz képest nem volt ugyan az idegenektől annyira meglepve, mint néhány napján; de Ő Cs. K. Herczegségének az Ország Nádorának, 's több Méltóságoknak, úgy szinte némelly meszszelakó idegeneknek itt mulatása által olly igen fé-

nyesítetet, hogy ebben az esztendőben is megmaradt Füred annak, a' mi eddig volt. Voltak olly vasárnapok, a' mikor a' népnek tolongása miatt a' forráshoz szépségesen nem is lehetett férni, és ottan ottan az ökölnök is volt kelete, hogy ihassa a' szegény paraszt a' csípős vizet. Több híres magyar Bandák oszlatták az orczákról a' komorságot, délután és estvénként. Székes-Fejérvárról pedig az ott tanyázó Nemzeti Színjatszó Társaság ide eljövén, nem kevés gyönyörűséget okozott a' Haza-fiaknak. Valóban kéntelen megvallani a' Tudósító, hogy ez a' Társaság, a' helyhez, számához, és korához mérve, sokkal többet mutatott-ki, mint sem várni lehetett tőle. Különösen az Énekes-játékban olly készséget mutatott, hogyha több Páliak és Szerdahelyiek kerülnének hozzá, akármelly Bécsi Teátrumban is kiállhatnának. Dicsérettel kell egyébiránt emlékezni a' munkás és kimívelt ízlésű Komlosyról, az eleven és tűzlelkű Komlosynéről, a' csendes és meglett Murányiról, 's a' pontos és egészen beletanult Murányinéről, a' heves és mindenkor elkészült Horváthról, és a' kedves ajakú 's olvasztó hangú Pálinéről. Különösen el nem kell hallgatni azt a' szép rendet, és magaviseletet, mellyel ez a' Társaság a' közkedvességet megnyerni igyekezik, a' mi ha eddig is ezélla vált volna, most a' magyar Teátrum legalább fél századdal elébb volna. — A' Füredi mulatságok közt szép volt ezeken kívül a' Keszthelyi gályának Aug. 8d történt megérkezése, mellyel Gr. Festetics László Ő Nga Ő Cs. K. Fő Herczegségének a' Palatinusnak tisztelkedni kívánt.

A' Fő Herczegnek Füredről való elütazása holnapra lévén határozva, azonban a' kis Fő Herczegnek neve napja is éppen

holnapra esvén, mindenféle készülétek meg vagynak téve, hogy a' Fő Herczegi Udvarnak ezen utolsó napja ezúttal Füreden a' kettős tisztelethez alkalmaztatott udvarlási czeremóniákkal kellemetessé tétessék. Valósággal igen szépen kell a' többek közt ki-ütni a' Balatonon a' gályának kivilágosításának, 's a' Füredről Tihany felé, innen pedig amoda rakétákkal való lövöldözésnek. A' Palatinus Ő Fő Herczegségének eltávozását az egész mulató sokaságnak is eloslása rövid időn követni fogja. — A' folyvást tartó szeles idő miatt nem igen volt kedves az idén ferdeni a' Balatonban; még is a' Fő Herczegaszszony a' Palatinusné valamikor csak lehetett, hideg ferdőt venni el nem mulatott. — A' szép látások közzé tartozott még az is Füreden az idén, midőn a' nyár' elein mindjárt itt kimult Bakonbéli Apátornak holtteste gyaszhajón Tihanyba nyugvóhelyére általszállítatott. — Füred nem szünik meg mindég a' legkedvesebb nyári mulatóhely lenni a' Hazában, ha holmi helyhez nem való intézetekkel, mellyeket pedig rebesgetnek, a' finomabb ízlésű Uraságok innen el nem idegenítetnek. Vize ugyan mint mondják több esztendőkkel ez előtt sokkal csipősebb volt, de az még most is, kivált helyben elég kellemetes. Azt beszél-lik, hogy a' jobbítás végett tett sok áskálás által gyengítették azt úgy el, hogy már most akármi fényes ínű Dáma is orrfacsarás nélkül ihatja. A' szegénységre nézve egy színt még nem ártana felállítatni, hol az orvosoltatás végett ide gyülekező köznép alkalmatlan időben magát meghúzhathatna, 's mindjárt az érvágás, köppölözés és fördés után ne kéntelenítetnék vagy csak a' szekér mellett az ég alatt heverni, vagy a' korcsmában akár kell akár nem inni, vagy pedig egyszeriben útnak indulni.